

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr
12. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
se primesc după tariful
Administrației Starului
și la toate agențiile de
presă publicitate.

Abonamente:
An . . . 520 Lei
6 luni . . . 260 Lei
3 luni . . . 130 Lei

2 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
DIRECTOR: ION MONTANU

2 Lei ex.

Biserica și Școala

cu prilejul legiferării reformei
statului primar, că biserica româ-
nă din Ardeal a făcut și mai face și
astăzi eforturi pentru a păstra și în
viitor școala confesională cu situa-
ția sub stăpânirea maghiară. Pe ce se
dorește bisericii noastre?

Întrebarea mai întâi pe doctrina fun-
damentală a religiei sale, că educația și in-
strucția credincioșilor trebuie să fie
de aerul sătos și înviator al
sufletului. Prin urmare fiind vorba de
educația religioasă, aceasta nici nu
poate fi îndrumată cu deplin succes, decât
dacă care prin drept d'vii are misia
de a transmite comora adevărilor evan-
gelice al doilea rând este tradiția unui
popor de jertfe și de suferințe în jurul
confesionale, cari au creat legături
mărunte, încât ele nu pot fi desfăcute
fără a răni și a răni pe toți. Biserica
noastră să se resimtă de durerea
cauzată unei amputări radicale a cor-
pului. În al treilea rând vine credința,
care îndelungată dobândită de biserica
noastră decenii de muncă didactică și
de jertfe este atât de prețioasă încât Statul
nu are dreptul, nici interesul să o su-
străină a suferi pe urma desconsiderării
acestei atârde folositoare în acțiunea de
viață a poporului nostru. În sfârșit, se
dorește convingerea bisericii că lipsită
de școala confesională, i s'ar lua unul
de mai de seamă câmpuri de manifestare
care ar mai aduce-o și într-o nemi-
noscă inferioritate față de bisericile minori-

faptul că e de natură sentimentală și tocmai
de acea impresionează.

Desigur că o instituție, ca orice creație
personală pentru a cărei înflorire, desvol-
tare și apărare, ai pus, în vremuri de cum-
pănă și de urgie, tot avântul unui suflet,
toată jertfa unei munci îngrijorate, dusă
până la sacrificiul suprem al propriei tale
vieții materiale, te leagă în chip indisolubil
de dânsa și trezește acel tainic și nemărgi-
nit cult al iubirii ocróticoare, care pare a fi
smuls din duioasa atmosferă de bucurie și
seninătate ce plutește în căminul mamelor
fericite. E o stare de spirit aceasta, pe care
am putea-o recunoaște și în atitudinea de
azi a bisericii noastre față de școala sa
confesională. Și cu drept cuvânt. Căci pur-
tându-ne privirile peste veacurile de sbucium
și de suferință ale neamului nostru din Ar-
deal, vom găsi pretutindeni și în fiecare
epocă biserica străbună ca cea mai caldă și
mai dezvoltată păstrătoare a sufletului rom-
mănesc. Din spiritul ei de jertfă și de iubire
nemărginită a răsărit acea „școală confesio-
nală ardeleană”, care, prin cele mai cumplite
vremi de vijelie și de prigonire, a fost ce-
tatea limbii și culturii românești și unde
idealismul luptător al învățătorilor noastre
chinuie a pregătit, în tăcere, triumful istoric
al generației noastre fericite. E o pagină
de curată și sfântă glorie aceasta, pe care
biserica noastră din Ardeal a dăruit o
idealului nostru înfăptuit prin mișcătorul
apostolat al preoților și dascălilor dela
școala confesională.

Dar, oricât de adâncă și de impondera-
bilă ar fi această legătură sentimentală, nu-i
mai puțin adevărat că în clipa când desti-
nele vieții și realitatea intereselor se pro-
filează stăruitoare în pragul căsuței părintești
fiecele comunități materiale se destramă și
copiii își iau șborul în lumea largă, păr-
tind peștru totdeauna vatra copilăriei cu
basmele ei aurite și încântătoare. Totăse-
menea și biserica noastră va fi nevoită să
se gândească cu oricât de mare și de pu-
ternică i-ar fi iubirea pentru școala sa
confesională născută în bucurie și crescută în
durere, să iuvă ceasul istoric hotărâtor care
ii arată, că îngropând în trecut dușmănoș
ce i-a justificat existența, s'a înălțat pe ru-
inele lui un prezent de unitate națională în
formele statului românesc, îndreptățit să ia
în mână marea problemă de creștere și în-
drumare culturală a fiilor săi eliberați.

Biserica noastră trebuie să se pună în
momentul de față pe punctul de vedere că
până aci fiind ea păstrătoarea ideală și însu-
șefită a unei instituții naționale, create de
grevele primejdii ale unui popor orfan,
astăzi când robia și umilă și neamul
intrat în Canaanul făgăduinței, armele re-
zistenței de rasă trebuie trecute cu generositate
în brațele acelei suveranități naționale,
care prin puterea organizată a statului, are
și dreptul și putința de a stăpâni marea
mijloc de apărare națională și de organi-
zare unitară a conștiințelor noastre în ve-
derea misiunii istorice a poporului rom-
mănesc.

Când problema se pune la o astfel de
înălțime, biserica noastră ar trebui să înțe-
leagă, călăuzită de patriotismul ei incon-
cșutabil, că nu e atât de greu sacrificiul ce
i-l cere acel stat național, de a cărui soartă
este legată pentru totdeauna însăși ființa ori
neființa bisericii românești.

Dar, biserica noastră mai aduce și argu-
mentul experienței culturale, de care statul
n'ar trebui să se lipească tocmai aum când
luptă cu numeroasele greutăți ale operei de
consolidare. Nu vom tagădui această experi-
ență a bisericii, dar trebuie să se recu-
noască fără rezervă, că și statul o are și
încă într-o măsură cu desăvârșire superioară
celeilalte. Apoi pe când experiența bisericii
este pronunțat conservatoare, rezultat al
doctrinii sale creștine, aceea a statului se
prezintă cu nota ei necontenit progresivă,
ceea-și dă puțința să adopteze oricând cu-
rentele de idei și rezultatele pozitive ale
științei. Dealtfel, războiul a schimbat așa de
radical concepția despre școală, eilă să se
potrivească realităților economice, tehnice
și industriale, cari agit societatea de astăzi,
încât urmărirea, înțelegerea și aplicarea lor
cer o mentali-
tate, cari, pri-
n stăpânirea l-
sele largi și b-
noastră, este aș-
zisiul argument tradi-
care înseamnă că despoierea ei de
confesională ar echivala cu provocarea
dureroase în corpul cu care fusese
cândă vremuri îndelungate.
mentul are oarecare plasticitate, prin

prea mult asupra acestui argument atât de
greșit pus, deoarece menirea fundamentală
a bisericii nu este aceea de a organiza și
patrona învățământul laic, ci dimpotrivă ve-
stirea evangheliei și înălțarea statului prin
divina putere a credinței religioase.

În special, biserica noastră este încă atât
de departe de idealul misiunii sale de a fi
provocat marea mișcare de renaștere reli-
gioasă și de străbătarea a concepției creștine
în viața individuală și colectivă, încât nu-
mai prin constante și viguroase încordări va
ajunge să-și justifice și viața privilegiată pe
care țara i-a acordat-o cu atâta grațitudine
și speranțe legitime. Inferioritatea ei față de
bisericile minoritare nu s'ar vâdi nici de
cum, în lipsa școlii confesionale, ci mai
vădit în nehotărârea de a pune în mișcare
toate puterile sale morale spre a egala și
superioriza bisericile celeilalte într-o astfel
de măsură, încât atributul „dominantă” să
se prefacă dintr-o podoabă constituțională
într-o adevărată și triumfătoare realitate
socială.

Se mai spune de unii, că despoiată de
școala confesională biserica noastră ar fi
atârșă în prestigiul și autoritatea ei publică.
Cât de puțin rezistentă este aceasta obiec-
țiune, se vede din exemplul bisericilor altor
state europene, cari fără a avea școlii pro-
prie de cultură laică, dețin situații pu-
blice vrednice de admirația și invidia
socială.

Astfel, argumentul pare a viza, în mod
diplomatic, mai mult tendința unei influențe
a capilor bisericești în afacerile politice,
lucru care nu este admisibil și atât mai
puțin ar trebui să-l dorească biserica în-
săși, deoarece ar însemna să se înstrăineze
de la chemarea ei ideală și să renege doc-
trina divinului Mântuitor, care a spus
că „împărăția lui nu este din lumea
aceasta.”

Dr. Ion Matei,
deputat.

NOTE Intre bolșevicii și magnații unguri

Arad, 22 Dec.

Nu ne-am făcut nici-odată iluzii în ce pri-
vește sinceritatea așa zisel democrații maghiare
dela noi. De pe vremuri ne-am obicinuit să vedem
în Unguri, orice politică ar fi făcut, pe dușmanii
de moarte ai elementului românesc. Vremea ne-a
adus destule și puternice dovezi în această privință
și ne-a întărit și mai mult în convingerile
despre sentimentele maghiarime de pretutindeni
față de noi.

Trecutul e plin de exemple privitoare la
solidaritatea de fier a tuturor partidelor politice
maghiare când a fost vorba de existența noastră
pe aceste meleaguri.

Cine de-o pildă, din tabăra democrației ma-
ghiare, și-a ridicat, în timpul războiului mondial,
glasul în favoarea noastră? . . .

S'a auzit în Parlamentul din Budapesta
vr'un glas maghiar protestând împotriva arestă-
rilor în masă și internării fără vină a Românilor
din Ardeal? . . . Au fost ziare ungurești cari
să ceră un tratament mai uman pentru Români
de aici? . . .

Nu! Hotărât, nu! — În timpul războiu-
lui solidaritatea maghiară, de ură, contra Româ-
nilor a fost deplină. — Nimeni n'a spart, cel

puțin pentru un moment, această teribilă solida-
ritate a opresiunii oarbe și fără milă.

Acum? —

Mai repede se va înțelege cel mai înverșunat
comunist ungur din Ardeal cu cel mai reacionar
magnat ungur, decât cu cel mai convins și blând
comunist dela București. — E un adevăr lim-
pede ca lumina zilei acesta, și ar trebui să pă-
trundă tot mai mult în conștiința maselor mun-
citorești din România-veche.

Deunăzi în furia lui hunică, comunistului
ungur Csetry Janos i-a scăpat la adunarea din
Brașov a partidului maghiar declarația că, bol-
șevicii unguri fac cauză comună cu partidul ma-
ghiarilor, în lupta contra asupritorilor.”

Declarația lui Csetry ne-a confirmat încă-
odată solidaritatea ce există, de fapt, între ma-
ghiarimea din Ardeal, fără deosebire de clasă
socială.

Primul dușman al proletariatului maghiar
din Ardeal nu e — dupăcum se vede, capitali-
smul, ci neamul românesc întreg. Ura acestui
proletariat împotriva Românilor e, poate, tot așa
de înverșunată ca și a latifundiarilor unguri ex-
propriati și lipsiți de enormele privilegii pe cari
li le-a oferit odinioară Ungaria, asupritorea noastră.

Interesele noastre vitale ne impun să nu
prea facem deosebire între diferitele partide po-
litice maghiare, ci să privim maghiarimea întreagă
ca dușmană de moarte a Românișmului, atât
timp cât nu vom avea probe evidente despre o
schimbare radicală de mentalitate la compatrioții
noștri, a căror tămăduire de ura seculară o dorim
din toată inima.

Activitatea administrativă.

Se grăbește realizarea proiectelor de construcțiuni școlare

— Inspecția prefectului de județ în comunele
rurale. — Diverse chestiuni rezolvite.

Arad, 22 Dec.

Realizarea hotărârilor luate pentru
înzestrarea județului Arad cu toate
localurile de școli pe cari le reclamă
numărul populației este grăbită de
însuș inițiatorul acestei opere, d.
prefect al județului I. Georgescu,
care urmărește cu stăruință devotată
toate fazele acestei înfăptuiri.

Însoțit de dnii Beju, consilier agri-
col, Mîrgineanțu ad-tor financiar,
căpitan Anghelescu comandantul jau-
damilor, inginerul județului, revizo-
rul școlar, prim-notarii județeni Boneu
și Petruțiu, procurorul Păușești, prim-
pretorul Petica și secretarul prefec-
turii R. Bejan, d. inspector general
administrativ I. Georgescu prefectul
județului a vizitat alaltăieri, Dum-
neacă, comunele, Tăuș, Agriș și Ară-
neag.

La Tăuș — O școală nouă
— Repararea celor vechi
— Audiențele sătenilor

Cea dintâi a fost vizitată comuna Tăuș
unde oficialitatea a fost primită cu strigă-
de: să trăiască de către copiii de școală și
un mare număr de țărani și țărance în frunte
cu învățătorii și învățătoarele comunei și au-
toritățile comunale.

În numele populiției din comună învăță-
torul școlii, d. Al. Cărdan, un înimos dascăl,
a salutat în cuvinte pline de dragoste și
avânt pe d. prefect Georgescu pe care oam-
nenii din sat, fără să-l vadă și fără să mai
aibă până acum prilejul de a primi vizita
vre-unui prefect, îl cunoaște și îl știe din
activitatea continuă ce o desfășură pentru
ridicarea și luminoarea țărâșimii, înzestrând
multe comune din județ cu clădiri frumoase
de școli, cu biblioteci, etc. Ca promotor
al acestei opere, — spune vorbitorul — ac-
tualul prefect nu va fi uitat niciodată de
către populația aradană. Norodul îl primește
cu toată dragostea, îl asigură de o veșnică
recunoștință și se leagă că va urma întot-
deauna sfaturile și îndemnul acestui om

existente și a dispus repararea lor, ordonând
a se face cât mai repede devizele necesare.
Ducându-se apoi la primărie, șeful jud-țului
a primit grupuri de săteni cărora le a ascultat
păsurile și a dispus satisfacerea lor.

În acclamațiunile sătenilor, oficialitatea a
părăsit apoi comuna ducându se spre Agriș.
În comuna Tărnova, împreună cu toți înso-
țitorii d. prefect a vizitat pe d. Ardelean,
preceptorul local, unde s'a servit de către
stăpâna cășii un ceai.

La Agriș — Primirea — O
nouă școală — Aplanarea
diferențului între
săteni și firma Textilă din
Pâncota — Chestiunea
agrară și a carierelor
comunale de piatră

În apropiere de comuna Agriș, un grup
de săteni sălari a întâmpinat pe vizitatorii,
încercând să-i oprească și conducându-le
până la marginea comunei unde se ridicase
un frumos arc de triumf, împodobit cu ver-
dele și deșpele. Comuna întreaga, bărbați,
femei și copii, conceptau a oia pe oșpetii în
frunte cu președintele Pap și Motorca, dnii Fră-
țuș, Giava, Tiron etc.

După vizitatorii d. d. scins din automo-
bile, prețul Pap a rămas cu verva și din
toată inima, o caldă cuvăr are arătând că
poporul, adunat cu inimă și învesti-
manță ca să-l întâmpine pe prefect, cu toată
dragostea și încredința, pe un conducător
ministrativ care caută să se înțeleasă cu
săte și de nevoie sătenilor și își jert-
muncă și energia pentru a-i lumina și a
îmbunătăți starea materială. Sunt mii de
săteni — a terminat președintele — ca în
mijlocul lor pe cel care-i tubeste, le
le cunoaște durerea și nevoile.

Mișcat de încredința cu care era
d. prefect Georgescu a răspuns că
de bun sosit, asigură că pe săteni de
stea și grija d'ale. A declarat că
căuta să se aște cât mai des în
ranilor căci ei sunt vlagă țării. Nici
nu voi șovăi — a declarat —
face tot ce-mi stă în putință pentru

Participarea României la Conferința din Paris

Printr'o telegramă primită de mi-
nisterul de finanțe, d. ministru N.
Titulescu anunță că invitația României
la conferința dela Paris poate fi so-
cotită sigură și ea va fi trans-
misă chiar zilele acestea guvernului
român.

Precum se știe, la această conferință
participă miniștrii de finanțe ai state-
lor aliate și ea va avea de discutat
propunerile formulate în planul Dawes
pentru repartizarea cotelor opera-
țiunilor, cum și cotele de despăgubiri
convenite de pe urma exploatărilor din
Ruhr.

Ministerele noastre de finanțe și
externe au adunat materialul docu-
mentativ necesar pentru susținerea
intereselor noastre înaintea acelei con-
ferințe.

Plecarea d-lui Vintilă Brătianu a
fost fixată pentru ziua de 1 Ianuarie
1925 și d-sa va fi însoțit de d-nii Em.
Giuan directorul general al despăgubi-
rilor de războiu din ministerul de
finanțe, Eftimie Antonescu și A. An-
toniu șef de cabinet.

Mica Antantă și raporturile cu Rusia

Într'un interview acordat unui ziarist, la
reîntoarcerea sa din Roma, ministrul de ex-
terne cehoslovac, d. Beneš, a declarat între
alte că guvernul cehoslovac este pentru
reluarea relațiilor diplomatice cu Rusia so-
vietică și a adăugat: „În mica Antantă se
acordă membrilor ei completă libertate în
chestia Rusiei și în câteva alte chestiuni.
Aceasta nu constituie o slăbiciune, ci dim-
potrivă tăria Micii Antante. Deciziunile
luate la conferința din Praga a Micii An-

educația tineretului școlar trebuie să
se bazeze pe temelii religioase morale, este
astăzi atât de firească, încât în-și
școala modernă îi recunoaște utilitatea și
necesitatea. Biserica astfel nu reprezintă în
viața noastră un element străin și
nepotrivit, ci un element firesc și necesar
al educației, care s'o îndreptățească
într-o măsură și întru o măsură
superioritate față de bisericile minori-

școlii primar
rolului ho-
oficial b-
posibil. Tă-
în organizarea,
predarea și contro-
educației și instrucției religioase în
statului.

Școala aceasta religia a avut-o și în
vechiiul-Rogat și dacă totuși s'au
găsuri de nemulțumire împotriva
școlii primare de educație religioasă,
ce în doilea rând, nu trebuie pusă în
săratulului care n'avea nici-un amestec
raport, ci mai curând trebuie cău-
partea aceia, unde alături de drep-
tate, în toate împrejurările, și răspun-
dări ce decurg în ele. Dar eu sunt
mai aduc aici și o constatare din

în epoca ungurească, religia era
chiar și în școlile confesionale de
civățorii noștri a căror activitate
era în toate privințele autoritățile bi-
sacerdotale. Când însă în 1919 noi, urmând
doctrinile școlare, am încredințat preoților
educația religioasă în școlile de stat, rezulta
a fost atât de insuficientă, încât la
organizarea de control și al învăță-
toarelor am trecut acestora și materia re-
ligioasă era o sarcină în plus la munca
de învățare ce o săvârșeau acești
preoți nerăsplățiți ai păinii”. Preoțimea
nu îndeplinește această chemare care tre-
buie să rămână numai ei, pentru motivul
că ei nu au muncă didactică nu concorda
cu viziile pastorale a clerului.

Școala noastră are o experiență este prea elocventă
ca să ne lamuri, alături de ceea ce spuse
de argumentul educației religioase
de biserica noastră nici pe departe
de convingere a dovezilor
de la. Al doilea argument adus de bi-
sacerdotale, este așzisiul argument tradi-
care înseamnă că despoierea ei de
confesională ar echivala cu provocarea
dureroase în corpul cu care fusese
cândă vremuri îndelungate.
mentul are oarecare plasticitate, prin

Mica publicitate

SE CAUTA o dactilografă, perfectă în limba română, cu un salariu bun. Adresa la Administrație.

CADOU DE CRĂCIUN! PIANE mărci renumite dela 24.000 până la 60.000 Lei, la „VICTORIA” Piața Avram Iancu 16. (475)

Lysiform ESTE CEL MAI BUN DESINFECTANTII

SALAN

este cunoscut de lumea științifică ca cel mai bun și cel mai perfect și mai ieftin

desinfectant.

Distruge toate bacteriile, nu este caustic, nu este otrăvitor. Transparent ca cristalu, inodor în orice miros neplăcut și este un bun profilactic contra bolilor venerice.

„SALAN” TIMIȘOARA, II, Piața Badea Cârțan 2. Telefon 18-84. Teleg.: SALAN, Timișoara (Mosse 7034) (196)

De vânzare in comuna ȘEPREUȘ moară pentru mcinat, cu motor cu 6 cilindre, moara este din nou transformată, un teac hidraulic, o casă cu 3 camere, un jugăr de pământ cu fantână arțeziană. Adresa: Treian Pascu & Co., Șepreuş, (jud. Arad). (476)

Salon de dame după moda engleză și franceză M. TOTH Arad, Bul. Reg. Maria 9, etaj II.

Mobile noi în rate! Mare târg de Crăciun! Condițiuni favorabile de plată! Se pot procura și în rate!

Prânzitor, dormitor, birouri pentru cancelarii, mobile de fier, precum și de aramă, garnituri pentru salon, foteluri, covoruri, oglinzi, casă pentru bani, mașină de scris, mașină de cusut, mobile antice, lampes electrice, renumite picturi de ulei

Carol Garai, prăvălie de mobile Arad, Calea Bănatului (Asztalos Sándor) 12.

si bijuterii ca cadouri de preturile cele mai moderate păra dela (384) ARAD, vis-a-vis de Primăria (384) Orașului propriu de orologari și gravură!

1/1924.

cațiune de licitație

decisului judecătoresc de ocol de mai sus mobile și alte obiecte suma de Lei 1900, cuprinse în favorul van. lui I. Kovács contra următorului pentru suma de Lei 600 capital, interese de 5% dela 3 Ianuarie 1924, spese stabilite până în prezent în suma de Lei 293 se vor vinde la licitație publică în Arad, str. Mocioni Nr. 27, în ziua de 30 Decembrie 1924 la orele 2 d. m. (474) Arad, la 19 Decembrie 1924.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

Fată de mai multe plângeri privitoare la chestiunea agrară, d. prefect Georgescu a făgăduit că va stăruie la guvern pentru a aproba colonizarea sateilor rămași fără pământ, în alte comune.

S'a discutat apoi chestiunea unor neînțelegeri intervenite între concesionarii unor cariere de piatră și proprietarii acestor cariere, care este comuna Insoțit de un mare număr de săteni, de autorități și de exploatații minelor, d. prefect s'a transportat la carierele de piatră, unde s'a încredințat, la faptă locului, de felul cum s'a făcut și s'a exploatarea acelor cariere. Rămâne ca, după ce va lua cunoștință și de actele și de contractul în cauză, ce se găsesc depuse la prefectură, să se pronunțe în această chestiune, care interesează comuna în primul rând.

După aceasta d. prefect, însoțit de inginerii județului și de ceilalți capi de autorități și public a mers și a examinat terenul unde se va începe construcția încă a unei școli cu locuința învățătorului și a luat toate măsurile ca să înceapă construirea la începutul lunii Aprilie.

D. Prefect și a luat apoi rămas bun dela săteni, cari-l aclamau strigându-i să trăiască și a mers la locuința preotului Motorga, unde s'a servit o masă copioasă.

La Arăneag - Primirea - O școală nouă - O donație pentru Biserica

La orele 4 oficialitatea a pornit în comuna Arăneag unde, deasemenea, tot satul ieșise în întâmpinare, cu urale nesfârșite. Preotul satului a urat bun venit, afirmând că pentru nooul din Arăneag este o zi mare această fiindcă este prima oară când satul are cinstea de a primi pe el dintr-un prefect român care calcă pământul comunei. D. Prefect Georgescu îi mulțumește și îi dă apoi mai multe povești sătenilor. Un cor barbătesc, ca și la Agriș, a lăsat mai multe cântece patriotice și, ca să încurajeze aceste înclinații ale unor învățători săraci, a daruit acestui cor un prim fond de 3000 de lei.

Vizitând apoi vechea clădire de școală și găsim o neigienică, d. prefect a luat măsuri și a stabilit să se facă o nouă școală cu două mari săli de învățământ și o locuință pentru învățătorii, iar vechea școală se va dărâma, nemai putând fi utilizată.

D. prefect a ascultat apoi plângerile sătenilor, pe unele satisfacându-le imediat. Constatănd că Arăneagul e o comună săracă și în neputință de a-și repara biserica ce li cepe să se ruineze, d. prefect a donat din partea județului suma de 10.000 lei spre a se face reparațiile.

Foarte mulțumiți de acest gest sătenii își exprimau bucuria aclamând pe d. prefect iar automobilul ce o oaspetii s'au îndepărtat în accentele viguroase ale corului sătenilor. Astfel s'a terminat o zi de inspectie sfârșită târziu, în noapte.

Evreii din Ardeal și partidul maghiar

Rabinul Clujului dr. El-ler Matyas, intrat asupra moțiunii votate în congresul partidului maghiar ce a avut loc în Brașov, — moțiune ce declară pe evreii drept unguri — a spus următoarele:

„Evreimea nu poate forma o unitate în sens politic ca ungurii. Această unitate de odată cu încetarea apărării și statul maghiar nu mai există. În România eu, nu pot fi membru al partidului maghiar fără a nu primejdi interesele evreimei din Ardeal și fără a nu comite păcatul sinuciderii politice.”

„Izadar promite partidul maghiar să aperse drepturile specifice ale evreimei dacă aceasta consimte să se declare ungurească.

„Partidul maghiar — a spus dr. Eisler Matyas — nu a putut apăra nici măcar drepturile unguilor, cu atât mai puțin s'ar putea deci spera că li va reuși apărarea drepturilor evrești.

„În continuare rabinul Clujului amintește o mulțime de chestiuni specifice evreiești — ca de pildă chestiunile religioase, acea a Palestinei, etc. — pe cari partidul maghiar nu poate avea pretenția de a le duce la izbândă sau rezolvă.”

„În continuare rabinul Clujului amintește o mulțime de chestiuni specifice evreiești — ca de pildă chestiunile religioase, acea a Palestinei, etc. — pe cari partidul maghiar nu poate avea pretenția de a le duce la izbândă sau rezolvă.”

„În continuare rabinul Clujului amintește o mulțime de chestiuni specifice evreiești — ca de pildă chestiunile religioase, acea a Palestinei, etc. — pe cari partidul maghiar nu poate avea pretenția de a le duce la izbândă sau rezolvă.”

Conferința Dunărei

Luni 22 Decembrie se întrunește la Paris comisiunea de ingineri consultați pentru lucrările dela gurile Dunărei.

Comisiunea va lua în cercetare chestiunea dacă și în ce mod urmează să se închidă brațul Staroe Stambul, care aduce derozite însemnate și periclitează navigația pe Dunăre.

Dați cum se știe această chestiune se compune din doi ingineri francezi și doi italieni, ingineri Coode și inginer On, Popescu românii.

Delegatul României ris spre a lua parte care vor dura timp

Primim următoarele:

Se agit, azi mai mult ca ieri, chestiunea propagandei tendințioase ce deslășură Ungari, în defavorul țării noastre suferinde și așa de multe neazuri interne și externe.

Se agit azi mai mult ca ieri, mâine mai mult ca azi, azi de Ungaria mâine de Rusia, poimaine de Germana și apoi din nou de Ungaria, un lucru, mai bine zis lucruri ce nouă nu ne convin fiindcă sunt nead văzuri tendințioase... zicem noi... și de mulțori cu încăpățănare zicem „nu”, când defapt ar trebui să spunem „da”, spunem că e alb un lucru ce de fapt e negru, ne facem mincinoși, ambipoi și practicăm politica străzii. Li bagăm capul în nisip și zicând că în jurul nostru totul e bine, totul e merg strună.

Unii zic că e patriotism, șovinism, iubire de neam... Eu aș zice altceva... că e mare pro... și că astfel nici-odată nu se va îndrepta o stare de lucruri — care vrând nevrând dar cred că o recunosc cu toții că nu e tocmai bună.

Și acum să las faptele să vorbească. S'a pe recut ieri, sau alaltăieri cum s'a mai petrecut și de altădată, pe electricul Arad Podgoria, acum.

Eroul tabloului, un d. (dică se poate numi domn?) — V., agronom în Ch.

Scena: Tramvaiul electric cl. I. Public mai ales, domni și doamne.

Acțiunea: V., tirmentat rău, intră și să angajează la o discuție cu ceilalți domni „inspectori.” Injurăturile și toate murdăriile posibile și imposibile: sboară prin aerul îngreoiat de fum.

Tablou final: Doamnele din compartiment jenate grozav de medul infect cu care trebuie să facă o călătorie de mai bine de un ceas, stau stingerite de rusine și în situația penibilă încearcă să închidă ochii și să doarmă... pentru public, domni, tac înghit din greu, caută să și angajeze atenția în altă parte, unit surdă află de mai consult să „urle cu lupii în cădă” ca să nu devie disgrățiați de către „domni inspectori.”

O anchetă literară

Teatrul parisian: Porto-Riche.

— Corespondență specială —

Paris, Decembrie.

Câte clipe frumoase și de emoțiuni nobile trezește în noi acest prestigios drama-ticul din falanga aristocratică a scriitorilor de astăzi. I zăsesat, cu o claritate indiscutabilă, acest moșneag nu se preda vârșter, ci vîr și vecinic tinăr descrie amorul în culori vii, care chiar în amurgul trist al vieții ne ră-pște pe răspântia fatală a sbuciumului și ne ridică înfiorați printr'un idealism fanatic și înfocat asupra cugetelor cotidiene ale vieții noastre materiale. Ca poet e discipolul lui „Ronsard”; e departe de mine gândul ca să-l fac în același timp Shakespearean; și el caută prin înăruirea durerei, prin exaltarea trupească să se destindă cu chin și vai spre acel adevăr de desiluziuni; care e însăși ținta amorului „posesiunea”.

Pentru poezi fința de suferință, de lacrimi, de răbdare e omul, pentru Porto-Riche femeia suferă mai mult și chiar prin d-litatea ei înăscută e mai vădită pentru compromisiuni.

Și aici în dialogurile pline de viață ale scriitorului se amestecă vocea tremurândă și nemuritoare a lui Musset ca glasul sonor al clopoțelului divin:

Da, femeie, orice s'ar spune Voi dispuneți de puterea fatală Ca să ne aruncați cu un surâs În beție sau desperare.

Oricare ar fi răul de îndurat Rotul nostru e mai nobil Prefer sbuciumul nostru, Meseriei voastre de călău.

Să nu credem că autorul lui „Amoureuse” neglija partea morală a lucrurilor, ba din contră, în dilema datoriei și a cerinței fizice, ne de-crie omul și aspecte simpatice în lupta lui fără răspătă împotriva fiarei care-l posedă.

El predică niște legi nestrămutate și fundamentale pentru viața noastră socială, călcarea cărora naște păcatul. Să nu pizmum decât cele permise și compatibile cu viața noastră în societate. Iată premsa lui Porto-Riche. Simpatia lui se îndreaptă spre ființele frigede, a căror fapt se datoresc mai mult instinctului decât raționamentului. Așa în antagonismul sentimental al lui Fontanet și al fiului său, îl amenință pe dl Fontanet deja dela început, în roagă la mai multă pricepere și noi respirăm în atmosfera îmbășișă, care prezice sfârșitul fatal! Un om trebuie să-și dea seama de obligațiile contractate prin actul însăși al căsătoriei și apoi al procreașunii.

Vătămarea sentimentului de afecțiune față de soție, față de un fiu constituie păcatul care-l va istovi la bătrânețe și-i va spălăci umina de nădejdi a declinului său. Printr'o viză foarte fină Porto-Riche relevă așa un „incompatibil de d'humour”, două oameni se pot iubi numai dacă fa-ultățile actuale se nivelează, răspunzând

astfel comunității de aspirațiuni și de gândire.

Câte căsătorii nefericite pentru că un cap copt și din care pricină cam blazat s'a legat de o fetișă, care își netezește încă cutele fustei?

Iată pe scurt filozofia lui Porto-Riche care servindu-se de un limbajiu sobru și de o simplitate impunătoare, se impune ca cel mai distins dramaturg de astăzi! Capod'opera lui e „Le vieil homme”.

Di Fontanet, un om sburdălic, în pragul înaintului parăsește Parisul ca să se instaleze în Dauphine. De 5 ani trăiește aici, cominte, și într'o bună înțelegere cu soția sa, care speră că anii lui (de 45 ani) îl vor cără de plăceri nepermise și cu fiul său de 16 ani. Însă într'o bună zi iată Doamna Allain își face apariția într'o chestiune de succesiune. În omul bătrân revine vechiul curtezan și fermecat de gesturile ei pline de temperament, iată-ne pe panta fatală care duce la posesiune. Iată diama le complică; fiul său de 16 ani, de o sensibilitate bolnavă se amorozează de Doamna Allain. Își murtu risește amorul mamă-sale frântă de durere și o gelozie orăbă îl mână împotriva Tatălui său Dna Fontanet învingând în ea femeea, în prada unui sinistru presimțământ, roagă pe Doamna Allain ca să birue pe bărbatul său la plecare. Fontanet refuză, atunci micul Fontanet își dă seama de iubirea tatălui său și descriind jubeie sale ce era să fie pasiunea sa fierbinte, fuge. Nesiguranța copăsește părinții. În fine iată mulțimea cu cadavrul tăbăritului Fontanet.

Și vedem pe Di Fontanet istovit de durere vărsând lacrimi împreună cu soția sa pe corpul fără viață al copilului lor.

Oare Di Fontanet după acest cumplit păcat are să trăiască pacinic... atitudine lui ne povățuește despre contrariul... sau?

Țin să amintesc că compatrioata noastră Doamna Ventura a excelat în rolul greu al Doamnei Fontanet. Vocea sa sonoră să pretează la orice interpretare și în-ăș fizionomia ei lasă să se vază admirabila și rarele calități ale actriței, care își trăiesc rolul și merită indeplin afecțiunea și admirația publicului parisian.

Salvator Brădeanu.

Tribuna liberă Insemnări

Personalul de serviciu și el, ce are să facă cu „domni inspectori”. S'apoi nu îndrăznește căci s'ar putea alege cu câteva perechi de palme.

Astfel țar cu toții, îndură puterea anti-socială și revoltătoare a agronomului V. și lasă publicul de celalalt sex în prada mojițiilor unor nespălați.

Nici un „bărbat”, nici un gentleman n'a călătorit Vineri seara dela Ghioroc la Arad în compartimentul în care se află agronomul turmentat.

Zilele aceste am primit din Germana un vav de cărți și reviste noi. Intr'un număr al revistei „Die Spur” Maiu 1924 am găsit o schiță despre șvabii din Banat și o serbare de a lor „Kirchweih”.

Și se povestește: „Serbara a avut un mic incident. Jandarmii români foarte conștiincioși au venit zăngăniud săbina să controleze dacă vinurile sunt deja impuse cu darea cuvenită. Chelneul însă, om cunosător al obiceiurilor locale, a condus jandarmii în grad lăsându-i până atunci între vase până ce bravi români nu au gustat din toate vasele, nu au terminat controlul și nu s'au convins că vinul e corect impus cu dare. După aceea dispărură în fine”.

E mai nevoie vre-un comentariu? E nevoie să mai spunem că purtarea revoltătoare și antisocială de Vineri seara a lui V. agronom în Ch. e antiromânească, anti-națională?!

Să mai amintim că lipsa de demnitate și bun simț al unor funcționari de ai noștri iutărăște numai propagandă dușmănoasă ce ne-o fac unele țări străine?!

S'au să mai spunem că ce părere s'au format străinii cari au fost nevoiți să călătorească în compartimentul în care se află agronomul din Ch. Nu, e superflu! Cătorii s'au edificat.

Ignotus.

Din lumea largă.

Armonizarea funcțiilor statului și a salariilor lor

Proiectul de lege depus Camera

Pentru a se pune în concordanță nizarea diferitelor servicii ale statului prevederile art. 66 din statutul funcționarilor publici, ministerul de finanțe a depus în Camera un proiect de lege, menit să ture inconvenientele rezultate din creșterea valorii legale a măsurilor restin din legea bugetară din 1924.

Această lege prevede revizuirea funcționarilor și armonizarea salariilor după statutul funcționarilor.

Iată textul legii: ART. 1. — Numirile și înaintările gradelor și clasele de funcționari în viciul Statului, vacante la depunerea în lameat a prezentei legi și cari nu sunt conformitate cu art. 34 și 66 din legea de organizare a funcționarilor publici, sau cari ar veni vacante în cursul anului 1925, nu vor completa decât în măsura organ prin legea serviciului respectiv, în baza melor ce se vor stabili prin vitoare lege de armonizării funcțiilor și salariilor și form principiilor puse în acel statut.

ART. 2. — Orice numiri și înaintări cuate în contrazicere cu dispozițiile de sus vor fi anulate print'r'un jurnal al siliului de miniștri, în urma referatului nisterului respectiv sau celui de bazat pe încheierea delegației permanente comisiiu bugetare.

Ceice au aplicat atari măsuri ilegale fi răspunzători și supuși pedepcelor pliuare.

ART. 3. — Până la armonizarea funcțiilor și salariilor se suspendă aplicarea oricărei legi de sporire a salariilor care a fost prevăzută în bugetul pe 1925 și care n'a fost nici în bugetele dela 1922-1924 încoace aplicată, iar sporul de salariu de fi acordat în bugetul din 1925 unor ambriilor gorii de funcționari pe baza unor legi tate dela 1 Ianuarie 1922 încoace vor fi ținute în socoteală la împărțirea primului de scumpete ce se vor da funcționarilor fondul de 2 miliarde lei prevăzută în bugetul anului 1925, astfel că ei vor primi diferența până la prima ce li se acordă după noile generale de distribuție aceluia fond.

ART. 4. — În limita economiilor făcute din vacanțele bugetului pe 1925 se face îmbunătățirea și armonizarea salariilor funcționarilor rămași în funcțiune.

A spărut în editura: «CARTEA ROMANEASCĂ»: Visuri implinite. Poezii, ilustrată de P. Dulfu, revăzută și adăugită de P. Dulfu, anul 17.

Din problemele pedagogiei moderne. Etia II, revăzută și adăugită de C. G. Antescu. — Prețul Lei 80.

Povestea Neamului Românesc, de I. pescu Băjenaru. Prețul lei 48.

Opere complete, Vol. II. de Al. bescu. — Prețul lei 65.

De vânzare la principalele librării țară.

Bibliografie

Incendiu în mină dramă în 5 acte. Istoria unei fete înșelate de un așa zis domn, care trebuie să-și recâștige stima părinților și iubirea soțului, pentru a și găsi fericirea pierdută prin încercări noi și grele expunându și viața pentru soțul său. În marea primejdie își cunoaște soțul soția și își găsesc amândoi fericirea. Va rula în cinema Apollo la 22, 53, 24 și 25 Dec.

Consiliul de ministri și tulburările studențești

de ministri s'a întrunit Sâmbătă la orele 10 sub președinția Brătianu.

hotărât să înființeze un cartier Cotroceni. Locul pentru acest cartier de comuna orașului București necesare pentru construirea urmează să fie vărsate în câmpul doi-trei județe vor fi cămin pentru studenții orientării lor. După vacanța de vară cu un proiect de lege pentru locuință necesar construc-

Consiliul a discutat apoi chestiunea reorganizării grădii, hotărând ca formalitățile premergătoare să fi accelerate.

D. Crăsnaru secretarul general al ministerului de interne a făcut apoi o expunere asupra tulburărilor studențești dela Cluj, Timișoara și Iași.

Consiliul a deliberat asupra măsurilor ce urmează a fi luate asupra acestor agitațiuni, măsuri care vor fi transmise telegrafic prefecturilor de poliție din centrele universitare.

INFORMAȚIUNI

Administrative

mod deosebit pe toți, fie din localitate, fie să ne încunostințeze în vederea neregularitate în aplicării regulate a ziarului

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Administrative

mod deosebit pe toți, fie din localitate, fie să ne încunostințeze în vederea neregularitate în aplicării regulate a ziarului

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Administrative

mod deosebit pe toți, fie din localitate, fie să ne încunostințeze în vederea neregularitate în aplicării regulate a ziarului

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Reuniunea Fem. Române din Arad

aranjază tradiționalul bal costumat (costume naționale) la 26 Ian. 1925 la Hotelul „Crucea Albă“.

Salariile ceferiștilor de sărbători

Direcțiunea generală a căilor ferate a înaintat eri tuturor regionalilor, serviciilor oficiale precum și organelor centrale, următorul ordin telegrafic:

Administrative

mod deosebit pe toți, fie din localitate, fie să ne încunostințeze în vederea neregularitate în aplicării regulate a ziarului

Mare bal costumat a doua zi de Crăciun în Arad

Vineri 26 Decembrie (a doua zi de Crăciun) în saloanele „Crucea Albă“ se aranjează sub patronajul dlui gen. R. Scărișoreanu un **MARE BAL MASCAT COSTUMAT și NECOSTUMAT**, cu scopul de a se mări fondul pentru înființarea unui gimnaziu în amintirea generalului C. Cristescu, din Argeș. Un costum național (femeiesc) port din Argeș va fi pus la lucru. O tombolă bogat aranjată și un bufet organizat de câteva doamne din localitate va fi la dispoziția publicului participant.

Comitetul organizator invită pe această cale publicul aradan și-l roagă să ia parte la această petrecere. Costul unui bilet de familie e de 100 lei și de persoană 50 lei. Bilete se găsesc la librăria Diecezană și seara la cassă.

Furturi

Dl. Apre Ștefan, domiciliat în Arad str. Ioan Rusu No. 2, a reclamat Poliției că necunoscuți i-au furat haine la valoarea de 33000 lei.

Furturi

Dl. Varadi Arcadie din str. Tribunalul Dobra No. 6, deasemenea a reclamat Poliției că necunoscuți i-au furat haine la valoarea de 10.700 lei. Ambele cazuri se cercetează de circ. II. a.

Măsuri pentru călătoriile militarilor

Direcțiunea generală CFR, spre a se evita supraincercarea vagoanelor clasă din garniturile trenurilor de călători care pleacă din Gara de Nord și eventualele accidente provocate prin urcarea călătorilor și soldaților pe acoperișele vagoanelor, — a dispus următoarele:

Transportul soldaților care pleacă în concediu de sărbători se va face pe artele principale de circulație cu trenurile accelerate de marfă cărora li-se vor atașa vagoane acoperite aranjate cu bănci și sobe. Încărcarea soldaților se va face în stația Filaret, de unde pornesc trenurile de mare viteză spre Teiuș, Oradea-Mare, Cernăuți, Galați și spre Constanța.

Pe liniile secundare, călătoria soldaților va continua cu trenurile de persoane dela stațiile de remifișare.

Un post de T. F. F. la Brăila

Suntem informați că în cursul lunii Martie va începe la Brăila lucrările pentru instalarea unui mare post de telegrafie fără fir.

Camera de industrie și comerț din acea localitate a votat în acest scop suma de 50.000 lei. Deasemenea și primăria orașului va contribui bănește pentru instalarea acestui post radiotelegrafic.

Postul de la Brăila va putea comunica și recepționa știri cu orașele următoare: Constantinopol, Atena, Alexandria Egipt, Budapesta, Viena, Berlin și Varșovia.

Se afirmă că lucrările de amenajare vor începe în cursul lunii Martie 1925.

Nebunia vitezei

Organele C. F. R. din stația Ciuci, situată între Ludășul de Mureș și Aiud, au adus la cunoștința direcțiunii generale, că trenul No. 4311 a intrat cu așa mare viteză în stație, în cât nu a mai putut opri, eșind prin acul de eșii spre Feldioara Războeni. Acul a fost deteriorat din această cauză și scos din funcționare. S'a ordonat o anchetă.

O trăsură sfărâmată de un accelerat

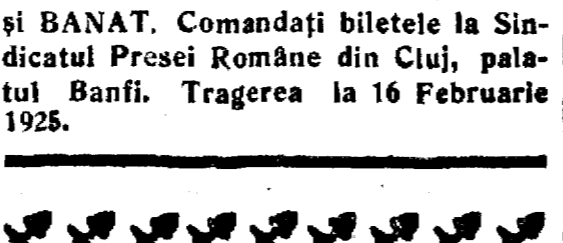
Trenul accelerat No. 411 Cluj—Galați din ziua de 18 Decembrie, între stațiunile Ilva Mică și Sân-Giorgiu român, a lovit o trăsură cu doi cai, în care se aflau două femei și un bărbat.

Trăsura a fost sfărâmată în țândări. Femeia Caterina Boldiș, din comuna Radna Veche, a fost omorâtă pe loc.

Celelalte persoane, au fost grav rănite. Acceleratul 411 a suferit din cauza acestui accident o întârziere de 20 minute.

Se fac cercetări, spre a se stabili cauzele nenorocirii.

500 000 lei poate câștiga oricine, jucând la LOTERIA PRESEI din ARDEAL și BANAT. Comandați biletele la Sindicatul Presei Române din Cluj, palatul Banfil. Tragerea la 16 Februarie 1925.

Reglementarea emigrărilor

Eri s'a întrunit la ministerul muncii comisiunea pentru reglementarea emigrărilor și șederea în țară a lucrătorilor străini.

Au luat parte la ședință d-nii: Setlacec, directorul general al muncii, ing. Mircă directorul „Uniunii industriașilor“. Mirescu din partea lucrătorilor, C. Stănescu directorul plasării și al emigrărilor, și un delegat al Siguranței Statului.

S'au stabilit normele de intrarea lucrătorilor străini în țară și libera lor petrecere.

S'a decis ca până la 12 Ianuarie 1925, industriile să înainteze ministerului muncii t bloul pe specialități de muncitori de care au obșluta nevoie.

Cei ce nu fac parte din organizațiile patronale vor prezenta aceste tablouri prin inspectoratele regionale.

La 27 Decembrie a. c. se va ținea balul chelnerilor în „Hotel Crucea Albă“.

Loteria Sindicatului Presei din Cluj

Un pachet de țigari costă 6 lei. Fumezi țigările și nu rămâne decât scrumul. Un bilet de LOTERIA PRESEI din ARDEAL și BANAT nu costă decât 2 lei, și va da posibilitatea de a participa la distribuirea unor câștiguri în valoare de 500 mii lei. Tragerea va fi la 16 Februarie 1925. Comandați bilete la Sindicatul Presei Române din Cluj, palatul Banfil.

ARTISTICE-CULTURALE

Premiul „Femina“ decernat d-nei E. Farago

Din Paris se anunță că premiul „Femina“ a fost decernat poetei noastre Elena Farago a cărei bogată activitate literară îl merită pe deplin.

Un milion o carte!

Se comunică din Washington că un exemplar din Istoria de ție a lui Robinson Crusoe de Daniel de Foe publicată în 1719—20, a fost vândut companiei Ros-nbach pentru 5350 dolari. Seotind cu 196 lei dolarul, face peste un milion — pentru o singură carte!

A apărut: „Cele Trei Crișuri pentru popor“, revista de propagandă culturală a Reuniunii „Cele Trei Crișuri“ din Oradea-Mare.

Acestă frumoasă revistă apare sub conducerea dlui Gh. Tulbure, cu colaborarea dlor T. N. ș., George A. Petre. V. Lazăr, V. Sala, etc.

O recomandăm cu căldură cetitorilor noștri.

„Cuvântul Liber“ (Nr. 48) aduce colaborarea dlor: Camil Petrescu, I. Vineu, Paul Zariopol, F. Aderca, D. I. Suciuanu, C. R. Ghiulea, T. Teodorescu-Branșițe.

VIEAȚA POLITICĂ.

Congresul Partidului Poporului

Sâmbătă seara la orele 9, a avut loc la București în vasta sală a teatrului „Eforia“, un grandios banchet de 1200 locamuri oferit de organizația partidului în onoarea participanților la congres.

Au luat parte la acest banchet general Averescu, Oct. Goga, C. G. Grofil, gen. Văleanu, I. Petrovici, Sergiu Niță, C. Angelescu, gen. Crăișoianu, T. Cudalbu, gen. Iancovescu, Gr. Trancu-Iași, gen. Răscănu, Dori Popovici, Petre Groza, ing. M. Manolescu, Al. și Ernest Oteteșanu, C. Popovici, fost secretar general gen. Mărgineanu, R. O. Bardescu, Papacostea, Anibal Teodorescu, prof. dr. Obregia, M. Vlădescu, Ionescu Boteni, gen. Popovici, col. Rujinsky, etc.

Toastul d-lui gen. Averescu

La șampania primul toast a fost ridicat de către d. general Averescu, care a spus:

Desbrăcat de orice fătărnice și departe de cea mai mică intențiune de a specula vre-o favoare, partidul poporului este adânc convins că interesele superioare ale statului nu pot fi realizate temeinic decât cu ajutorul principiilor monarhice.

Deaceia, dați-mi voie d-lor să ridic primul pahar în sănătatea M. S. Regelui.

Nu fac decât să exprim sentimentele de cari știu că este însuflețit partidul poporului.

Toastul dlui O. Goga

D. OCTAVIAN GOGA după ce spune că partidul poporului a dat dovadă totdeauna că e o forță, arată cauza care a făcut ca acest partid să se retragă dela putere.

„El a păstrat ordinea fiindcă n'a voit să dea semnul furtunii.“

„Știm că la un cuvânt al generalului Averescu, au venit la București 40000 de partizani și știm că la un nou cuvânt, vor veni aci 80000.“

Deaceia am putea spune dlor guvernanti să bage bine de seamă căci prostimea năpăstărită n'are obiceiul să facă vizită de politețe de două ori.

„Așa fiind lucrurile ca un act de normalizare a împrejurărilor se impune apropiata venire la guverna a partidului poporului.“

Daș a încheiat, ridicând paharul în sănătatea dlui general Averescu.

Toastul dlui Dori Popovici

D. DORI POPOVICI spune că s'au împlinit trei ani dela plecarea partidului poporului dela putere, în urma unei manopere urite.

În locul nostru s'a instalat partidul liberal prin mesocotația curentelor deș cratică.

Noi nu am pricinuit situația tristă de aci guvernul de astăzi.

Noi ne străduim, împreună cu celelalte partide, să îngenunchiem opera partidului antidemocratic.

Guvernul de azi a putut trăi ca un parazit, biznuindu-se pe disputele opoziției.“

Închină paharul în sănătatea d-lui general Averescu.

Au mai vorbit d-nii: Sergiu Niță, Omer Popovici-Iași; Anibal Teodorescu, D. P. Burileanu, Lazăr Popescu, Ion Angelescu etc.

La urmă d. general Averescu luând din nou cuvântul urează sărbătorii fericite și ani mulți atât congresiștilor prezenți în sală pre-um și tuturor partizanilor partidului poporului, — banchetul luând sfârșit la orele 12 noaptea.

Străinii în Anglia

O pildă dela alții

O importantă discuție — scrie corespondentul lui „Le Temps“ din Londra — a avut loc în Camera Comunelor cu privire la reînnoirea legilor britanice contra streinilor.

Labour Party a cerut abolirea măsurilor cari impun tuturor streinilor ce locușe în Anglia obligația de a se înscrie la biroul poliției.

D. Seau, socialist, a declarat că în Anglia sunt 250 000 streini și că, în majoritatea cazurilor sunt oameni cum se cade și că conducătorii lor nu fac nimic ca să-i ajute de cetățeni britanici.

rescu, au venit la București 40000 de partizani și știm că la un nou cuvânt, vor veni aci 80000.

Deaceia am putea spune dlor guvernanti să bage bine de seamă căci prostimea năpăstărită n'are obiceiul să facă vizită de politețe de două ori.

„Așa fiind lucrurile ca un act de normalizare a împrejurărilor se impune apropiata venire la guverna a partidului poporului.“

Daș a încheiat, ridicând paharul în sănătatea dlui general Averescu.

Toastul dlui Dori Popovici

D. DORI POPOVICI spune că s'au împlinit trei ani dela plecarea partidului poporului dela putere, în urma unei manopere urite.

În locul nostru s'a instalat partidul liberal prin mesocotația curentelor deș cratică.

Noi nu am pricinuit situația tristă de aci guvernul de astăzi.

Noi ne străduim, împreună cu celelalte partide, să îngenunchiem opera partidului antidemocratic.

Guvernul de azi a putut trăi ca un parazit, biznuindu-se pe disputele opoziției.“

Închină paharul în sănătatea d-lui general Averescu.

Au mai vorbit d-nii: Sergiu Niță, Omer Popovici-Iași; Anibal Teodorescu, D. P. Burileanu, Lazăr Popescu, Ion Angelescu etc.

La urmă d. general Averescu luând din nou cuvântul urează sărbătorii fericite și ani mulți atât congresiștilor prezenți în sală pre-um și tuturor partizanilor partidului poporului, — banchetul luând sfârșit la orele 12 noaptea.

Un congres „unio“

„Rece“ este informat din curând va avea loc acolo o întrunire a șefilor sovietici de întreaga lume, sub președinția

reorganizarea spionajului și crearea de noi centre, deoarece sunt mulțumite de rezultatele în prezent de vechea orga-

Dr. C. Olari

de copii Arad fost de copil Cluj — pentru sugari și 9. parter.

Ord. 3—5 după

— în 31 Ianu

Hellas.

Apel către publicul românesc din Arad

Suntem în orașul acesta o mână de romani intelectuali și abia dacă ne cunoaștem între noi. Așu noui vin, cam tot atât de plini și aceste plecări ca și venirile, le aflăm mulțumită cine știe cărei împrejurări.

De-ar veni o zi, când tot ce este român intelectual ar fi în Arad ar trebui să fie sub același acoperământ pentru luarea unei hotărâri definitive, nici o autoritate nu ne-ar putea adăuna la un loc; fiindă foarte puțin se știe despre noi.

În fața acestei împrejurări, primăria locală a luat o decizie: de a cunoaște cât

mai grabnic adresele tuturor românilor intelectuali adăpostiți în orașul Arad.

Pentru ajungerea scopului, primăria roagă toată pătura intelectuală locală ca: profesori, ofițeri, funcționari, comercianți, meseriași etc. să-și declare adresa până cel mai târziu în ziua de 24 Decembrie a. c.

Declararea acestei adrese se va face fie verbal, fie în scris la dl Aurel Vătan secretarul primăriei.

Este în interesul feicării român și credem că prin această metodă, se va ști — poate într-o zi de urma fiecăruia dintre noi.

Solemnitatea investiturii P. S. Justinian, episcop al Cetății Albe

Eri la orele 12, a avut loc la Palatul regal din Calea Victoriei cu un ceremonial deosebit, investitura Prea Sfințitului Justinian Teculescu, episcop al Cetății-Albe Ismail.

La orele 11-15 a pornit cortegiul, în ordinea urmatoare:

În frunte trăsura cu d. general Niolenau, prefectul noștii Capitalei, două plutone din reg. 4 roșiori, trăsura regală cu I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei cu P. S. S. Justinian Teculescu, episcop al Cetății-Albe Ismail, nou ales, trăsura regală cu I. P. S. S. dr. Nicolae Cotlarciuc, Mitropolitul Bucovinei cu I. P. S. S. arhiepiscop al Chisinaului, trăsura regală cu PP. SS. 11. Ghendrie Niculescu, episcop al Buzăului și Ilarie Teodorescu, episcop al Constantei. Alte două plutone de cavalerie includeau cortegiul.

În momentul când cortegiul a sosit în curtea Palatului regal, o companie din reg. 21 inf. a dat onorul iar muzica a intonat „Spre rugăciune“.

În sala Tronului

Între timp veniseră la Palatul regal în sala de ceremonii, luând loc în dreapta tronului d-nii miniștri: I. I. C. Brătianu, V. I. C. Brătianu, dr. C. Angelescu, I. G. Duca; G. G. Mârzeșcu, general Moșoiu, general Mărdărescu, N. D. Chirulescu, Al. Lapedatu, sub-secretar de stat Cipăianu, V. O. Ispră, secretarul general al ministerului de culte și arte; Stancu Bradășteanu, directorul cultelor; E. Pangratti, rectorul Universității, Moșgos, procuror general și Racoviceanu, prim procuror; Elie Radu, președintele consiliului tehnic superior; I. Niculescu Dorobanta, președintele ped. Ilfov, etc., precum și toți membrii aleși ai consistoriului.

În sala tronului au luat loc d-nii miniștri și comandantul corpului II.

La orele 12 precis, d. general Paul Angelescu, mareșalul Palatului, a anunțat soși ea M. S. Regelui care și face apariția în sala tronului însoțit de A. S. P. Principele Carol.

Imediat după aceasta, P. S. S. Justinian Teculescu episcop al Cetății-Albe Ismail, îmbrăcat în sfințele odăjdii, a fost introdus în sala tronului.

D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor, a dat citire decretului regal pentru numirea noului ales. Apoi luând cărja pastorală din mână I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei a înmănat-o Soveranului.

Investitura

M. S. Regele la rândul său, a înmănat-o noului ales, roștind o scurta cuvântare prin care i-a atras atenția asupra rolului important ce-l are de îndeplinit în Basarabia atât din punct de vedere bisericesc cât și din punct de vedere național.

În încheiere, Soveranul i-a urât o pastore rodnică și fericită.

P. S. S. JUSTINIAN TECULESCU, episcop al Cetății-Albe Ismail, a răspuns mulțumind pentru încrederea arătată de guvern pentru cinstea ce i-se face și făcându-i că va lucra cu stăruință pentru a întări legea strămoșască și dragostea pentru Neam, pentru Tron și pentru Țară.

La Metropolie

După terminarea ceremoniei dela Palat, P. S. S. Episcop al Cetății-Albe Ismail, a fost reconduc la catedrala Metropolitană, unde a avut loc un serviciu religios, după terminarea căruia atât înaltul cler precum și ceilalți înalți demnitari ai statului au trecut în sala de recepție a Palatului Metropolitan, unde s'a servit masa și unde la șampanie s'au ridicat mai multe toasturi, — solemnitatea luând apoi sfârșit la orele 2 după amiază.

Economice.

Noii taxe de export

„Monitorul Oficial“, No. 280, apărut ieri, publică primul consultul de ministri, prin care se stabilesc următoarele taxe de export:

Ata de cusut și de brodat, kgr. lei 0.50.

Căni de mătase, kgr. lei 25.

Borhot rămas după extragerea uleiului din borhotul de porumb, vagonul lei 1000.

Spițe, colaci (obezi), căpșăni de roși și alte lucrări din lemn de frasin, complet confecționate, vagonul lei 5000.

Seminte de castraveți și alte zarzavaturi, lei 5.

Articole de modă din mătase combinată, An sau alte mături, kgr. lei 1.

Articole de modă din mături ca: taban, halva și altele, kgr. lei 2.

Amidon, scrobeală, dextrină, clei și pană cismăreș, fabricate din făină de cartofi sau din făină de cereale, vagonul lei 5000.

Paie de mături, kgr. lei 0.10.

Seminte de mături, vagonul lei 15.000.

Neghină, vagonul lei 3000.

Măști la sfârșită, vagonul lei 10.000.

Alina alimentară prăjită (taxa faimii), vagonul lei 25.000.

Alina de soia, ruta kgr. lei 5.

Alina sămă, să mă-trasă și alie articole, ruta kgr. lei 5.

Alina sămă de mături, neghină, mărice sfârșită și făina alimentară, etc., se va percepe în valută forte, devize și numerar ale aceleiași valute, iar baza de calcul va fi rata sterină la care se raporta orice valută forte admisă la export.

Toate mături sunt scutite de taxa de consum.

Taxele s'au aprobat în conformitate cu decretul lege nr. 0. Octombrie 1920, deși a survenit o nouă lege a tarifului vamal.

Lucrările de comercializare

Comitetul superior de control și instruire mare de instruire este scără la ministrul

de industrie și comerț, terminând lucrările de comercializare a exploataților de cărbuni ale statului dela Lonia.

Consiliul și-a dat aviz definitiv în favoarea comercializării, adoptând în același timp în forma lor definitiva statutele noiei societăți de exploatare „Lonia“ în care statul aduce ca aport minele și instalațiile, iar capitalul particular, pe cale de subscripție publică, suma de 50 milioane lei.

Traficul direct român-ceshoslavac

Cu ocazia conferinței care a avut loc la Praga pentru stabilirea traficului direct român-ceshoslavac, în cursul lunii Ianuarie 1923, delegatul Cehoslovaciei și-a exprimat dorința de a stabili taxa aferente pe via Haboc (tr. 22 se aplică taxele fără scundare pe linia locală Episcopia Bhorului-Valea lui Mihai (60 km), de oarece această linie și-a pierdut caracterul de linie locală din faptul că deservește traficul internațional.

Această cerere a Cehoslovaciei nu i s'a dat până în prezent nici un curs.

Adoptarea căilor ferate cehoslovace a venit de curând asupra cererii formulate în consulta dela Praga, rugând ca statul român să o supună unei noi examinări pentru a se stabili definitiv tariful direct cehoslovac-român.

Deoarece această linie deservește aproape exclusiv traficul român-ceshoslavac și considerăm că prin scundarea taxelor noastre prin Haboc care este ruta cea mai lungă, se favorizează alte rute mai scurte la detrimentul acestei rute, direcționa ge-

nerala a căilor ferate române a fost de părere să se admită cererea c. f. cehoslovace.

Repartizarea datoriei publice a fostului imperiu habsburgic

În vederea conferinței statelor succesoriale ale fostului imperiu habsburgic ce se va ține la Viena pentru ziua de 23 Ianuarie 1925, ministerul de finanțe a delegat pe d-nii: Em. Giuan directorul general al despăgubirilor de război și d-nii ministerul de finanțe și Const. Teianu directorul datoriei publice.

Punctul central de preocupare al acestei conferințe va fi regularea problemei repartitiei între statele succesoriale, a datoriei publice moștenită dela fosta monarhie austro-ungară.

Un ziar belgian despre situația economică și financiară a României

Ziarul Neptune, din Anvers, cu data de 30 Noembrie, publică un articol în care se ocupă de situația economică și financiară a României.

După ce în prima parte vorbește de pierderile ce a suferit România în timpul războiului în omni și în material (aparatele pentru exploatarea petrolifere, agricultură, cai ferate etc.) trece în revistă situația actuală, după trecerea atâtor ani de liniște care a permis României să se refacă.

torie publică, de creșterea bugetului, care din an în an din deficit ar ajuns să aibă excedente, de consolidarea datoriilor externe și interne, conchide că se poate de acum înainte asigura că situația financiară a României a fost consolidată.

Devizele și valuta.

R a d o r, 22 Decembrie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin: 12290 — 12290

Amsterdam: 20855 — 20875

New-York: 51595 — 51580

Londra: 2430 — 242950

Paris: 2785 — 2775

Praga: 1505
Budapesta: 7025
Belgrad: 77250
București: 26250
Varșovia: 0950
Viena: 7260

București habsburgice: 1000
920, Berlin —, New-York 195.
Zurich 37.75, Viena 27.50, Praga 1000

Valute: Napoleoa —, Marca de aur 133, lira turcească 104, franc francez 10.75, franc belgian 33, dracim: 325 dinar 280, dolar 100, austriacă 29 —, corona maghiară 575, Marca polonă 36.—

Masini de cusut în rate, mare asortiment de becu cum și totfelul de articole electrice. **SCHWARTZ** mecanic, Arad, Strada Brancovici (Căminul Viteazilor).

Mai ieftin decât ori unde poți cumpăra pe sărbătorile Crăciunului cămăși bătătești, ciorapi, mănuși, jambiere, șaluri de mătase, tricouri la firma

szuc ARAD de șaluri tricouri

Ciorapi în prețurile nemi pomenit de ieftine dela 28 Lei în sus. Văliuri de stă în țesătură deasă 145 Lei. Ciorapi „Oseta“ Lei 130. Mănuși, nasture, pantaloni reform, șaluri de mătase, bumbac, ață, vestete, etc. în prețurile cele mai moderate la **A. BO NYO**

Tipografia „Aradu“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

Vreau să îndrăgesc și din aceasta 20% mai ieftin decât prețurile originale verighetele de logodnă. Mare asortiment de cadouri de Crăciun. **Eugen**

homboane se pot cumpăra dela: **FRATEII NYARI** ARAD, Str. sandet 12. S. 100